

Regionaal tabellenboek 2017

Werkbeleving

Mobiliteit

Personeelskenmerken

Werkgelegenheid

Inleiding

Het Onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en WJK (Welzijn en maatschappelijke dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang) voorziet partijen van eenduidige en betrouwbare informatie over de arbeidsmarktsituatie voor de sectoren Zorg en WJK. Het doel is betrokkenen te ondersteunen bij het ontwikkelen van oplossingsstrategieën voor de aanpak van knelpunten op de arbeidsmarkt. Een deel van de verzamelde informatie wordt gepresenteerd in het voorliggende tabellenboek.

Dit tabellenboek geeft inzicht in de regionale situatie en diversiteit. Op de website azwinfo.nl is meer informatie op zowel landelijk als regionaal niveau te vinden.

In dit tabellenboek worden de volgende 28 regio's onderscheiden:

- Groningen
- Drenthe
- Friesland
- IJsselvecht
- Twente
- Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek
- Achterhoek
- Zuid-West Gelderland
- Midden-Gelderland
- Flevoland
- Gooi- en Vechtstreek
- Zuidoost-Brabant
- Noordoost-Brabant
- Midden-Brabant
- West-Brabant
- Noord- en Midden-Limburg
- Zuid-Limburg
- Utrecht en omgeving
- Amersfoort en omgeving
- Noord-Holland Noord
- Zaanstreek en Waterland
- Amsterdam
- Amstelland, Kennemerland en Meerlanden
- Rijnstreek
- Rijnmond
- Haaglanden
- Drechtsteden
- Zeeland

Uitgangspunten regionaal tabellenboek

Informatie over de regionale arbeidsmarkt in Zorg en WJK betekent over het algemeen een regionale verdeling van landelijke gegevens en ontwikkelingen. Landelijke gegevens vormen hiervoor dus de basis. Op basis van beschikbare data en informatie zijn deze landelijke ontwikkelingen naar de regio's vertaald.

Kaart Regio-indeling

- 1 Achterhoek
- 2 Amersfoort en omgeving
- 3 Amstel-, Kennemer- en Meerlanden
- 4 Amsterdam
- 5 Drechtsteden
- 6 Drenthe
- 7 Flevoland
- 8 Friesland
- 9 Gooi- en Vechtstreek
- 10 Groningen
- 11 Haaglanden
- 12 IJsselvecht
- 13 Midden-Brabant
- 14 Midden-Gelderland
- 15 Noord- en Midden-Limburg
- 16 Noord-Holland Noord
- 17 Noordoost-Brabant
- 18 NW-Veluwe en Stedendriehoek
- 19 Rijnmond
- 20 Rijnstreek
- 21 Twente
- 22 Utrecht en omgeving
- 23 West-Brabant
- 24 Zaanstreek en Waterland
- 25 Zeeland
- 26 Zuid-Limburg
- 27 Zuid-West Gelderland
- 28 Zuidoost-Brabant

Opbouw regionaal tabellenboek

In tabel 1 komt allereerst de arbeidsmarkt in het algemeen, dus niet specifiek voor de sector Zorg en WJK, aan bod. Tabel 2 en 3 geven informatie over de werkgelegenheid in Zorg en WJK (werknemers en fte). In tabel 4 wordt de deeltijdfactor weergegeven, terwijl tabel 5 inzicht geeft in de leeftijdsopbouw van werknemers in de zorg en WJK. Tabel 6 toont het verloop van werknemers. De tabellen 7 en 8 behandelen gegevens over het onderwijs. Tabellen 9 en 10 tonen studierendement en sectorrendement van opleidingen in Zorg en WJK. In tabel 11 wordt binnenlandse pendel weergegeven.

Toelichting en definities

Achterin dit tabellenboek zijn de definities van de gebruikte begrippen en variabelen te vinden, evenals een korte toelichting op de gebruikte methodiek.

Tabel 1: Algemene gegevens: aanbod arbeidsmarkt algehele economie in Nederland, 2016

Regio	Gehele bevolking	Groene druk personen 0-20 jaar t.o.v. 20-75 jaar (%)	Grijze druk personen >64 jaar t.o.v. 20-75 jaar (%)	Potentiële beroepsbevolking personen 15-75 jaar	Beroepsbevolking personen 15-75 jaar	Arbeids-participatie personen 15-75 jaar (%)
Groningen	583.700	35%	30%	452.800	299.700	66,2%
Drenthe	488.600	40%	38%	364.300	243.600	66,9%
Friesland	646.000	41%	35%	482.800	330.700	68,5%
IJsselvecht	418.900	43%	30%	310.100	218.500	70,5%
Twente	626.500	41%	33%	468.600	322.300	68,8%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	615.700	40%	35%	459.000	309.800	67,5%
Achterhoek	298.000	39%	38%	223.500	152.200	68,1%
Zuid-West Gelderland	545.800	38%	29%	419.500	289.200	68,9%
Midden-Gelderland	624.000	40%	30%	469.900	329.000	70,0%
Flevoland	404.100	44%	20%	305.700	221.900	72,6%
Gooi- en Vechtstreek	248.300	41%	37%	181.800	125.900	69,2%
Utrecht en omgeving	1.009.400	39%	26%	762.900	553.800	72,6%
Amersfoort en omgeving	314.900	43%	29%	233.600	166.900	71,4%
Noord-Holland Noord	614.200	39%	34%	465.100	328.600	70,6%
Zaanstreek en Waterland	330.200	38%	32%	250.200	180.000	71,9%
Amsterdam	860.500	29%	18%	687.500	497.800	72,4%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	731.600	39%	32%	546.100	393.900	72,1%
Rijnstreek	779.700	39%	31%	589.800	422.200	71,6%
Rijnmond	1.190.200	37%	28%	903.500	607.500	67,2%
Haaglanden	1.251.500	37%	27%	950.300	652.800	68,7%
Drechtsteden	400.900	42%	32%	297.400	203.000	68,3%
Zeeland	381.300	39%	40%	284.100	194.400	68,4%
West-Brabant	695.900	37%	33%	529.800	366.500	69,2%
Midden-Brabant	441.800	36%	30%	339.000	233.200	68,8%
Noordoost-Brabant	604.400	38%	32%	458.200	328.300	71,7%
Zuidoost-Brabant	756.600	37%	32%	575.000	403.900	70,2%
Noord- en Midden-Limburg	515.400	35%	36%	394.000	271.500	68,9%
Zuid-Limburg	600.900	31%	38%	465.800	294.000	63,1%
Nederland	16.979.100	38%	31%	12.870.300	8.941.600	69,5%

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

N.B.: In de huidige onderzoeksrunde is voor het eerst gebruik gemaakt van de internationale (ILO) definitie van beroepsbevolking, waardoor de bovengrens van 65 naar 75 jaar is verschoven.

Tabel 2: (Ontwikkeling van) beslag op de arbeidsmarkt, 2016

Regio	Aantal wn Zorg 2016	Aantal wn WJK 2016	Aantal wn Z&WJK 2016	Ontwikkeling aantal wn Z&WJK 2013-2016	Ontwikkeling aantal wn Z&WJK 2015-2016	Aandeel pbb werkzaam in Zorg 2016 ¹	Aandeel pbb werkzaam in WJK 2016 ¹	Aandeel pbb werkzaam in Z&WJK 2016 ¹	Ontwikkeling aandeel pbb werkzaam in Z&WJK 2013-2016 ²	Ontwikkeling aandeel pbb werkzaam in Z&WJK 2015-2016 ²
Groningen	48.810	5.210	53.240	-3,7%	1,5%	12,5%	1,5%	14,0%	-0,3%	0,8%
Drenthe	36.770	3.850	38.930	-3,5%	0,1%	12,1%	1,4%	13,5%	0,3%	0,7%
Friesland	43.730	5.030	48.230	-4,4%	0,7%	10,7%	1,4%	12,1%	-0,3%	0,2%
IJsselvecht	30.920	3.950	35.660	-0,1%	2,4%	11,5%	1,6%	13,1%	-0,4%	0,1%
Twente	40.910	4.730	46.180	-3,4%	1,0%	10,2%	1,3%	11,5%	-0,4%	0,2%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	41.830	5.320	48.250	-5,0%	0,3%	10,7%	1,5%	12,2%	-0,9%	-0,3%
Achterhoek	19.470	2.150	21.720	-4,6%	0,5%	10,4%	1,2%	11,7%	-0,4%	0,1%
Zuid-West Gelderland	42.920	5.080	47.060	-4,0%	0,5%	11,8%	1,6%	13,4%	-0,4%	0,5%
Midden-Gelderland	36.210	5.700	43.480	-3,0%	0,5%	8,9%	1,5%	10,4%	-0,8%	-0,1%
Flevoland	18.570	4.570	23.630	-0,2%	2,6%	6,8%	1,8%	8,6%	-0,3%	0,4%
Gooi- en Vechtstreek	13.610	2.590	15.180	-5,0%	-1,5%	8,9%	1,8%	10,7%	0,1%	0,7%
Utrecht en omgeving	57.980	12.050	75.790	-5,5%	1,1%	8,6%	2,0%	10,6%	-1,7%	-0,8%
Amersfoort en omgeving	18.360	3.440	21.930	-1,0%	1,4%	9,0%	1,9%	10,9%	-0,3%	0,4%
Noord-Holland Noord	34.660	4.920	40.630	-3,8%	0,8%	8,9%	1,4%	10,2%	-0,6%	-0,1%
Zaanstreek en Waterland	16.590	2.710	18.170	-2,1%	1,9%	7,7%	1,4%	9,1%	0,5%	0,9%
Amsterdam	54.980	11.030	65.110	-3,6%	0,5%	8,8%	2,0%	10,8%	-0,7%	-0,2%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	33.850	7.380	42.150	-2,9%	0,2%	7,2%	1,7%	8,9%	-0,6%	0,1%
Rijnstreek	49.050	7.450	58.390	-1,7%	1,0%	9,7%	1,6%	11,2%	-0,6%	-0,1%
Rijnmond	71.740	12.080	80.730	-5,9%	0,9%	9,1%	1,7%	10,7%	1,1%	0,3%
Haaglanden	62.790	12.050	69.900	-8,1%	-0,4%	7,5%	1,6%	9,1%	-1,8%	0,3%
Drechtsteden	23.990	3.270	26.910	-4,3%	0,2%	9,4%	1,4%	10,8%	-0,3%	0,4%
Zeeland	22.760	2.340	25.510	-5,5%	-1,3%	9,6%	1,1%	10,7%	-0,7%	-0,1%
West-Brabant	37.050	5.260	41.640	-10,2%	0,2%	8,2%	1,3%	9,5%	-0,9%	0,0%
Midden-Brabant	25.520	3.780	29.170	-6,1%	1,5%	8,7%	1,4%	10,2%	-0,6%	0,2%
Noordoost-Brabant	34.670	5.360	42.020	-3,7%	0,0%	8,8%	1,5%	10,3%	-0,9%	-0,3%
Zuidoost-Brabant	46.740	7.060	51.790	-2,8%	0,9%	9,5%	1,6%	11,0%	0,0%	0,6%
Noord- en Midden-Limburg	31.180	4.210	35.920	-1,7%	0,9%	9,4%	1,4%	10,8%	-0,2%	0,4%
Zuid-Limburg	43.060	4.280	47.970	-1,9%	2,3%	11,0%	1,2%	12,3%	-0,1%	0,2%
Nederland	1.038.590	156.730	1.195.310	-4,1%	0,8%	9,4%	1,5%	10,9%	-0,5%	0,1%

wn = werknemers, pbb = potentiële beroepsbevolking. In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

¹Het aandeel pbb werkzaam in Zorg, in WJK, en in Z&WJK in 2016 is gebaseerd op de internationale (ILO) definitie van pbb (tot 75 jaar).

²De ontwikkelingen van het beslag op de arbeidsmarkt maken gebruik van de nationale definitie van pbb (tot 65 jaar).

Tabel 3: Werkgelegenheid naar branche in fte, 2016

Regio	ZKH	V&V	TZ	GGZ	GHZ	HA&GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK	Ontw 2013- 2016	Ontw 2015- 2016
Groningen	13.210	6.650	2.830	3.590	4.790	720	3.660	1.840	630	1.390	38.990	-0,6%	2,7%
Drenthe	6.070	3.930	3.250	4.650	4.470	670	1.580	1.170	500	1.040	27.350	-0,1%	0,3%
Friesland	7.980	6.200	4.120	1.830	5.910	1.220	2.290	1.440	740	1.180	32.940	-3,5%	1,4%
IJsselvecht	6.450	4.250	2.780	1.690	4.380	500	2.110	1.100	600	940	24.700	2,1%	3,3%
Twente	6.360	5.880	4.910	2.010	6.020	680	2.790	1.260	700	1.330	31.530	-1,5%	1,5%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	5.940	7.970	2.700	3.090	7.090	750	2.410	1.460	1.020	1.340	33.430	-2,9%	0,8%
Achterhoek	2.280	3.550	2.350	930	3.110	310	690	460	450	630	14.620	-1,9%	0,9%
Zuid-West Gelderland	12.850	5.870	2.620	2.990	3.810	640	2.580	1.550	760	1.470	34.940	-1,1%	1,7%
Midden-Gelderland	6.470	7.350	2.390	2.900	4.560	800	2.750	1.460	1.150	1.540	31.410	-0,3%	1,1%
Flevoland	2.300	3.320	1.810	1.050	2.320	1.370	1.740	1.230	760	1.470	17.310	0,3%	2,9%
Gooi- en Vechtstreek	2.640	2.360	950	580	1.260	270	1.320	490	230	1.140	11.110	-2,1%	-0,5%
Utrecht en omgeving	16.820	7.400	4.010	4.530	6.150	1.310	8.950	3.320	1.580	3.950	57.760	-2,8%	1,7%
Amersfoort en omgeving	2.500	2.330	1.640	1.700	3.500	290	1.260	1000	410	1.110	15.630	1,3%	1,5%
Noord-Holland Noord	5.270	5.530	4.110	2.170	5.650	710	2.110	1.080	790	1.900	29.350	-0,5%	1,9%
Zaanstreek en Waterland	2.070	3.490	1.740	830	1.580	320	1.170	740	430	1.350	13.670	4,2%	2,7%
Amsterdam	22.630	3.910	3.820	3.730	1.700	1.220	7.980	3.650	1.540	2.660	52.840	-3,4%	1,3%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	6.650	6.650	2.800	2.580	3.580	750	2.920	1.470	980	2.910	30.870	-1,3%	0,4%
Rijnstreek	11.330	6.620	4.990	2.840	6.910	910	3.350	1.570	1.330	2.920	42.180	2,3%	2,1%
Rijnmond	20.210	12.480	3.600	3.960	5.940	1.310	5.610	2.870	1.870	3.410	60.720	-3,9%	1,8%
Haaglanden	11.250	11.150	5.650	4.790	5.400	1.520	4.960	3.290	1.690	4.620	53.960	-3,4%	0,4%
Drechtsteden	5.340	3.770	980	1.140	3.030	390	1.760	820	590	1.060	18.910	-1,4%	0,7%
Zeeland	3.230	5.070	2.260	1.450	2.590	460	1.070	520	450	900	17.920	-0,5%	0,0%
West-Brabant	6.250	7.420	2.580	2.210	4.600	650	3.130	1.310	830	1.600	30.490	-5,0%	0,5%
Midden-Brabant	4.910	4.570	1.630	1.510	4.140	410	1.420	1.050	530	1.190	21.370	-3,1%	2,9%
Noordoost-Brabant	5.600	6.520	2.150	2.640	5.040	750	3.040	1.270	670	1.690	29.110	-1,1%	0,8%
Zuidoost-Brabant	9.230	7.160	3.200	2.790	4.730	940	3.930	1.790	880	2.240	36.910	-0,4%	1,1%
Noord- en Midden-Limburg	4.550	5.970	2.190	2.040	4.510	890	2.030	1.210	640	1.100	24.880	0,1%	1,6%
Zuid-Limburg	12.540	5.590	4.450	2.740	3.450	930	2.910	1.280	930	910	35.610	1,4%	3,2%
Nederland	222.910	162.940	82.500	68.960	120.250	21.680	81.530	41.970	23.660	49.000	875.400	-1,4%	1,5%

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Tabel 4: Deeltijdfactor naar branche, 2016

Regio	ZKH	GGZ	GHZ	V&V	TZ	HA&GHC	Overige zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK 2016	Z&WJK 2014
Groningen	0,81	0,81	0,77	0,64	0,58	0,68	0,72	0,79	0,87	0,65	0,74	0,72
Drenthe	0,73	0,82	0,73	0,67	0,57	0,70	0,71	0,76	0,88	0,60	0,71	0,68
Friesland	0,76	0,81	0,70	0,63	0,59	0,57	0,71	0,74	0,84	0,55	0,69	0,68
IJsselvecht	0,76	0,79	0,68	0,66	0,61	0,65	0,73	0,77	0,82	0,53	0,70	0,68
Twente	0,77	0,80	0,75	0,64	0,58	0,66	0,72	0,72	0,83	0,61	0,69	0,68
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	0,76	0,80	0,71	0,66	0,60	0,65	0,68	0,72	0,86	0,64	0,70	0,69
Achterhoek	0,74	0,81	0,68	0,66	0,60	0,63	0,67	0,75	0,87	0,64	0,68	0,67
Zuid-West Gelderland	0,81	0,82	0,71	0,69	0,62	0,67	0,71	0,74	0,81	0,73	0,75	0,73
Midden-Gelderland	0,79	0,82	0,72	0,69	0,64	0,70	0,66	0,74	0,87	0,65	0,73	0,71
Flevoland	0,79	0,83	0,73	0,73	0,62	0,78	0,72	0,80	0,88	0,68	0,74	0,73
Gooi- en Vechtstreek	0,77	0,83	0,78	0,71	0,65	0,68	0,75	0,76	0,87	0,68	0,74	0,73
Utrecht en omgeving	0,80	0,85	0,75	0,68	0,74	0,70	0,81	0,79	0,85	0,65	0,77	0,76
Amersfoort en omgeving	0,76	0,82	0,75	0,68	0,62	0,67	0,69	0,77	0,85	0,67	0,72	0,71
Noord-Holland Noord	0,76	0,82	0,74	0,69	0,65	0,65	0,66	0,72	0,88	0,75	0,73	0,71
Zaanstreek en Waterland	0,77	0,81	0,71	0,74	0,63	0,71	0,70	0,79	0,86	*0,66	0,76	0,72
Amsterdam	0,85	0,85	0,84	0,87	0,70	0,78	0,82	0,82	0,89	0,54	0,82	0,81
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	0,79	0,84	0,78	0,70	0,68	0,64	0,77	0,74	0,85	0,68	0,74	0,73
Rijnstreek	0,80	0,82	0,72	0,67	0,62	0,67	0,69	0,70	0,83	0,82	0,73	0,71
Rijnmond	0,81	0,86	0,75	0,72	0,76	0,69	0,75	0,78	0,83	0,55	0,76	0,76
Haaglanden	0,81	0,86	0,75	0,75	0,75	0,70	0,75	0,76	0,86	0,80	0,78	0,76
Drechtsteden	0,70	0,81	0,73	0,66	0,58	0,64	0,72	0,73	0,80	0,75	0,71	0,69
Zeeland	0,73	0,79	0,69	0,68	0,61	0,66	0,70	0,73	0,76	0,85	0,71	0,68
West-Brabant	0,77	0,81	0,72	0,77	0,63	0,66	0,70	0,76	0,82	0,64	0,74	0,73
Midden-Brabant	0,79	0,82	0,74	0,68	0,62	0,66	0,70	0,75	0,79	0,70	0,74	0,72
Noordoost-Brabant	0,76	0,81	0,70	0,65	0,64	0,63	0,68	0,70	0,81	0,62	0,70	0,69
Zuidoost-Brabant	0,76	0,81	0,73	0,67	0,64	0,70	0,72	0,73	0,82	0,63	0,72	0,71
Noord- en Midden-Limburg	0,76	0,82	0,70	0,65	0,62	0,72	0,71	0,70	0,84	0,62	0,70	0,69
Zuid-Limburg	0,80	0,82	0,73	0,71	0,62	0,71	0,76	0,75	0,85	0,59	0,75	0,73
Nederland	0,79	0,82	0,73	0,69	0,64	0,68	0,73	0,76	0,85	0,66	0,74	0,72

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

**De gevonden deeltijdfactor kwam hier boven de 1, door het sterke groeipercentage in de data van PGGM in 2015 en 2016, die op de 2014 data van CBS wordt geprojecteerd. Om een meer realistisch beeld te scheppen, is deze deeltijdfactor vervangen door het landelijk gemiddelde voor de kinderopvang.*

Tabel 5: Leefstijlopbouw naar branche, 2016

Aandelen 35- en 55+ per branche, uitgedrukt in procenten

Regio	ZKH 35-	ZKH 55+	GGZ 35-	GGZ 55+	GHZ 35-	GHZ 55+	VV 35-	VV 55+	T 35-	T 55+	HA& GHC 35-	HA& GHC 55+	Ovr Zorg 35-	Ovr Zorg 55+	WM D 35-	WM D 55+	JZ 35-	JZ 55+	KO 35-	KO 55+	Z& WJK 35-	Z& WJK 55+
Groningen	32,1	21,7	40,5	19,8	42,1	17,1	28,5	23,4	28,3	25,9	30,7	15,0	28,1	24,1	35,8	19,4	41,2	10,3	45,4	10,9	33,4	21,0
Drenthe	24,6	25,0	14,8	33,8	34,3	21,3	29,1	23,3	23,0	29,4	29,6	19,7	39,6	12,8	24,2	25,7	26,1	19,0	46,9	10,6	27,0	24,7
Friesland	29,9	21,3	26,2	24,9	38,4	17,3	26,3	24,6	21,8	29,5	24,1	25,1	31,7	18,1	29,1	25,4	32,1	16,8	43,0	14,2	29,6	22,4
IJsselvecht	29,4	21,6	35,5	19,5	41,1	16,8	32,0	21,7	23,6	27,5	29,1	17,2	30,6	19,7	35,6	20,3	36,0	12,1	53,0	9,1	33,1	20,3
Twente	26,4	22,6	35,3	21,2	45,9	14,6	27,9	24,4	26,6	27,8	31,1	17,6	32,2	20,8	26,5	24,4	33,8	17,6	44,2	8,9	32,1	21,5
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	28,5	22,6	25,2	30,5	36,2	21,8	28,2	25,7	21,7	31,2	29,5	17,4	32,5	21,3	31,0	24,6	25,8	21,4	49,5	9,8	30,4	23,9
Achterhoek	27,1	24,4	30,8	24,5	34,8	22,5	24,8	27,0	19,7	31,9	26,7	22,1	34,1	14,9	27,9	27,2	33,8	16,4	54,1	8,8	28,7	24,7
Zuid-West Gelderland	31,4	22,0	34,4	20,5	41,8	18,5	32,6	24,7	23,9	25,0	23,9	22,7	31,3	21,2	34,9	24,4	32,6	21,8	47,2	11,2	33,2	21,8
Midden-Gelderland	27,0	24,2	27,8	24,6	40,6	18,2	30,7	26,1	23,5	25,9	28,2	17,8	33,6	18,8	35,1	21,3	28,2	18,3	47,5	10,3	31,9	22,2
Flevoland	25,5	24,1	34,2	21,1	39,0	17,6	28,5	23,3	29,7	22,3	14,3	31,1	31,8	19,0	26,8	22,1	33,5	16,1	50,0	8,0	31,4	20,7
Gooi- en Vechtstreek	24,0	28,2	21,5	29,3	29,1	25,3	21,0	36,1	31,2	27,8	18,8	29,7	33,5	20,4	21,8	30,8	31,7	16,6	46,2	12,0	27,6	27,1
Utrecht en omgeving	35,4	20,1	36,9	19,4	39,5	20,5	29,2	27,7	27,1	26,5	27,8	22,1	44,0	15,1	32,3	20,6	45,4	12,6	55,8	9,1	37,1	19,9
Amersfoort en omgeving	28,0	24,3	25,9	26,8	35,7	20,3	26,2	28,2	27,9	27,0	31,6	18,2	31,1	18,5	24,3	23,4	34,4	15,5	52,1	9,9	31,2	22,7
Noord-Holland Noord	26,3	23,4	27,1	25,6	33,6	22,4	26,8	27,4	20,4	30,7	21,1	22,8	35,5	19,8	30,5	25,0	29,6	17,9	47,2	12,0	29,2	24,1
Zaanstreek en Waterland	25,1	25,7	30,0	21,8	35,4	20,6	23,7	29,7	24,8	30,1	23,9	18,5	33,4	19,1	30,0	19,2	31,2	17,6	49,1	11,0	29,8	23,7
Amsterdam	34,7	21,2	37,8	19,8	34,2	22,5	25,6	31,7	36,1	22,1	35,5	22,3	31,5	22,5	30,7	21,8	37,7	16,7	54,1	9,3	34,8	21,4
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	27,8	26,8	22,9	31,7	32,4	23,8	25,0	30,8	23,3	28,1	20,2	25,0	35,8	20,6	25,8	27,5	28,5	19,9	47,3	10,9	29,1	25,6
Rijnstreek	33,5	21,5	33,7	25,8	39,8	20,0	28,8	28,4	24,3	27,2	25,5	22,3	37,0	17,2	30,4	24,2	35,5	15,2	54,4	8,5	34,0	22,1
Rijnmond	36,4	19,4	34,7	20,7	40,3	17,7	28,3	27,2	23,6	26,0	32,1	20,2	34,5	19,9	30,6	21,3	38,7	13,6	50,2	9,6	34,5	20,8
Haaglanden	31,2	22,4	31,6	24,0	40,2	18,0	29,4	26,7	24,9	27,9	33,0	20,1	37,2	17,1	35,3	20,7	38,4	12,2	50,2	10,1	34,0	21,4
Drechtsteden	29,4	24,5	33,1	21,3	40,5	16,7	33,7	21,6	28,8	23,8	25,6	21,6	37,7	17,3	32,9	19,5	35,7	13,2	54,9	8,1	34,6	20,3
Zeeland	21,5	27,0	31,0	22,5	39,4	18,5	30,5	23,2	24,3	28,0	32,3	19,8	29,3	20,8	27,3	23,2	26,3	27,9	47,3	11,2	30,1	23,0
West-Brabant	26,4	22,9	28,1	24,9	36,5	19,6	30,4	24,7	17,5	31,4	27,7	22,3	33,4	21,6	29,5	24,9	38,9	14,4	47,9	12,7	30,6	22,9
Midden-Brabant	31,9	22,3	38,6	21,1	34,0	21,0	27,5	28,0	23,3	29,2	31,1	17,2	37,7	15,7	31,2	24,3	40,9	15,5	51,3	11,1	32,6	22,6
Noordoost-Brabant	25,4	25,2	29,1	30,1	38,0	21,8	28,5	27,4	21,9	28,7	29,6	21,5	29,7	24,0	31,5	26,6	30,4	21,9	50,9	10,6	30,8	24,7
Zuidoost-Brabant	30,4	20,9	32,9	22,1	38,7	19,0	27,8	28,7	21,0	28,6	22,8	21,0	34,1	18,2	26,1	25,9	30,7	19,6	48,9	11,7	31,2	22,5
Noord- en Midden-Limburg	24,7	26,4	29,7	27,5	36,7	23,1	32,2	25,4	13,6	35,6	32,1	20,7	35,6	18,7	32,0	22,8	33,3	20,7	45,5	14,1	30,6	24,8
Zuid-Limburg	30,3	24,2	33,0	21,6	40,5	18,6	27,6	27,6	25,1	26,4	36,1	17,2	36,1	19,2	34,2	24,9	29,5	20,5	44,1	13,3	31,4	23,4
Nederland	30,6	22,5	30,9	24,3	38,3	19,6	28,6	26,4	24,2	27,9	27,8	21,3	34,6	19,3	30,8	23,1	34,4	16,7	49,8	10,4	32,2	22,4

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Tabel 6: Netto verloop VVS-personeel, 3-jaarsgemiddelde 2012-2014

Het aandeel werknemers dat uitstroomt uit de sector, per branche, in procenten

Regio	ZKH	GGZ	GHZ	VVT	HA & GHC	Overige zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK	Netto verloop Z&WJK 2012	Netto verloop Z&WJK 2014
Groningen	4,3	4,9	6,6	6,9	7,1	10,6	11,5	6,9	14,7	7,1	6,2	7,6
Drenthe	3,2	4,4	5,0	7,8	3,9	8,4	13,5	6,9	16,4	6,9	6,1	6,8
Friesland	6,2	4,4	4,9	8,3	4,9	10,5	11,5	8,5	15,8	7,7	6,5	9,3
IJsselvecht	3,1	5,7	4,9	5,5	2,7	8,5	12,3	7,1	14,3	5,9	5,3	6,2
Twente	3,7	6,6	4,6	5,5	5,0	9,2	9,6	6,6	16,1	6,4	5,6	6,6
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	3,2	5,7	4,6	6,2	8,0	9,8	9,1	7,8	14,3	6,4	5,9	7,0
Achterhoek	3,0	5,5	3,3	6,1	.	9,7	9,8	9,3	13,5	6,0	5,6	6,5
Zuid-West Gelderland	4,3	7,1	5,7	6,8	5,4	7,5	9,9	6,3	14,6	7,0	7,1	6,8
Midden-Gelderland	4,4	5,1	5,5	6,9	4,6	10,4	11,0	7,6	15,2	7,3	6,9	7,8
Flevoland	4,9	4,1	5,8	7,0	3,8	11,7	10,4	7,7	21,3	8,7	7,8	8,6
Gooi- en Vechtstreek	4,5	8,4	5,6	6,6	6,9	11,5	7,5	8,6	13,4	7,7	6,6	8,4
Utrecht en omgeving	5,6	6,5	5,2	10,0	7,2	11,3	11,4	7,6	12,5	8,4	8,0	9,3
Amersfoort en omgeving	4,7	4,9	4,5	7,6	4,2	9,9	10,1	8,6	13,0	7,1	6,7	6,9
Noord-Holland Noord	3,9	6,1	4,2	6,6	5,9	10,6	10,0	5,0	16,2	7,1	6,3	7,3
Zaanstreek en Waterland	4,1	6,0	3,9	7,3	4,7	8,5	9,9	7,7	16,3	8,2	8,3	8,2
Amsterdam	6,3	7,5	7,0	10,6	7,8	14,1	10,7	10,6	20,0	10,1	10,4	9,6
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	4,6	5,3	4,4	8,2	5,3	10,7	11,9	5,8	11,6	7,6	6,4	7,5
Rijnstreek	3,9	6,2	4,5	6,3	3,6	11,1	9,4	5,8	11,9	6,6	5,8	7,2
Rijnmond	6,2	6,9	5,6	9,6	6,3	10,9	16,4	6,9	17,5	9,4	9,1	9,8
Haaglanden	3,8	5,0	4,5	9,4	8,2	12,0	10,3	6,1	14,7	8,5	7,0	9,9
Drechtsteden	6,5	4,8	5,4	8,2	4,7	9,5	8,0	6,7	13,5	7,5	7,4	7,7
Zeeland	4,5	4,4	5,1	6,2	6,3	8,6	11,9	6,1	12,1	6,5	6,2	6,3
West-Brabant	3,5	4,6	5,2	10,4	4,7	8,5	10,4	4,4	15,2	8,2	6,7	10,8
Midden-Brabant	3,5	6,4	4,2	7,8	6,2	8,6	9,6	6,2	14,8	7,0	6,7	7,3
Noordoost-Brabant	4,2	4,8	4,4	6,5	6,0	10,1	8,4	4,4	12,8	6,5	6,0	6,5
Zuidoost-Brabant	3,8	4,7	4,3	6,2	6,3	9,1	9,2	6,0	12,7	6,3	5,6	6,9
Noord- en Midden-Limburg	3,8	5,4	4,8	7,3	5,1	7,4	11,4	5,6	13,0	6,8	6,0	7,1
Zuid-Limburg	4,3	5,9	6,1	6,8	4,3	10,0	8,1	7,7	13,4	6,5	5,7	7,2
Nederland	4,6	5,6	4,9	7,5	5,6	10,2	10,9	6,9	14,8	7,5	6,8	7,9

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 7: Instroom in VVS-opleidingen, studiejaar 2015-2016

Instroom in MBO (BOL + BBL) en HBO (voltijd + deeltijd + duaal), studiejaar 2015-2016

Regio	ZH1	HLP2	VRZ3	VPK4	VPK6	DA4	MMZ3	MMZ4	PW3	PW4	SMD4 + SCW4	MWD6 + SPH6 + Ped6 + CMV6
Groningen	.	260	490	410	360	50	190	280	140	110	20	440
Drenthe	.	250	450	400	210	40	140	280	80	120	.	270
Friesland	.	220	650	450	310	80	210	300	100	120	130	580
IJsselvecht	.	200	360	340	240	40	160	190	90	90	90	360
Twente	.	260	450	480	330	70	160	340	80	130	70	470
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	.	240	490	320	250	40	190	170	140	110	80	420
Achterhoek	.	140	240	180	130	20	70	80	70	90	50	170
Zuid-West Gelderland	.	180	340	270	210	50	60	110	120	100	20	530
Midden-Gelderland	30	230	380	310	200	60	140	200	120	160	60	490
Flevoland	.	230	290	250	180	30	120	170	120	110	30	290
Gooi- en Vechtstreek	.	30	120	70	50	10	20	40	30	30	10	110
Utrecht en omgeving	20	360	420	350	340	60	120	180	100	100	30	620
Amersfoort en omgeving	20	90	170	160	100	30	30	70	50	40	70	240
Noord-Holland Noord	30	190	560	390	150	40	110	120	160	180	90	330
Zaanstreek en Waterland	.	80	140	140	90	40	60	40	100	70	.	190
Amsterdam	.	170	330	170	190	60	160	90	150	70	20	630
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	.	130	270	260	190	40	70	80	80	130	10	400
Rijnstreek	40	240	420	350	240	40	230	130	110	80	80	470
Rijnmond	20	690	850	570	410	120	420	290	320	70	200	870
Haaglanden	60	680	710	430	350	110	260	110	190	110	80	840
Drechtsteden	.	170	270	200	150	60	70	130	110	20	30	230
Zeeland	.	170	480	320	160	30	90	140	90	40	.	220
West-Brabant	.	210	350	300	230	50	80	110	160	60	90	420
Midden-Brabant	.	120	260	170	180	40	60	110	70	50	90	360
Noordoost-Brabant	.	130	420	200	200	70	100	170	110	80	50	470
Zuidoost-Brabant	.	200	380	320	300	50	90	140	100	90	60	490
Noord- en Midden-Limburg	.	170	330	250	180	60	80	170	70	130	10	300
Zuid-Limburg	.	210	380	290	190	60	50	170	100	60	.	300
Geen woonadres bekend	30	90	20	10	10	60	70	70	100	70	130	110
Nederland	250	6.340	11.020	8.360	6.130	1.510	3.610	4.480	3.260	2.620	1.600	11.620

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 8: Aantal gediplomeerden VVS-opleidingen, studiejaar 2015-2016

MBO (BOL + BBL) en HBO (voltijd + deeltijd + duaal), studiejaar 2015-2016

Regio	ZH1	HLP2	VRZ3	VPK4	VPK6	DA4	MMZ3	MMZ4	PW3	PW4	SMD4 + SCW4	MWD6 + SPH6 + Ped6 + CMV6
Groningen	.	220	430	270	210	50	130	220	70	100	.	370
Drenthe	.	200	380	160	70	30	100	210	40	80	10	120
Friesland	.	210	400	240	150	70	110	250	80	100	130	290
IJsselvecht	.	160	270	190	100	30	80	150	60	90	60	210
Twente	.	240	370	210	170	50	130	270	60	130	20	290
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	.	210	310	200	90	40	110	140	60	110	50	180
Achterhoek	.	90	160	110	50	20	30	80	30	80	10	120
Zuid-West Gelderland	.	170	220	130	160	40	40	90	60	100	10	360
Midden-Gelderland	20	230	290	190	90	30	100	150	60	130	30	310
Flevoland	.	200	170	110	50	20	60	120	50	90	30	150
Gooi- en Vechtstreek	.	50	100	50	30	.	10	10	30	20	.	60
Utrecht en omgeving	20	300	320	200	220	50	70	110	120	150	70	380
Amersfoort en omgeving	10	70	110	80	50	.	10	30	30	60	30	140
Noord-Holland Noord	30	160	250	160	90	40	70	110	70	150	60	160
Zaanstreek en Waterland	.	80	100	60	50	30	40	30	60	60	.	90
Amsterdam	.	310	180	60	120	60	70	80	150	90	20	340
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	.	130	160	90	80	20	50	70	60	90	50	220
Rijnstreek	30	210	290	180	150	40	50	160	70	120	60	280
Rijnmond	20	560	570	270	110	80	160	360	160	80	120	360
Haaglanden	40	570	420	210	120	90	100	170	140	160	120	390
Drechtsteden	.	150	220	100	50	30	40	90	50	50	.	120
Zeeland	.	150	240	110	70	20	80	140	50	40	.	110
West-Brabant	.	160	290	180	140	40	90	110	90	60	40	240
Midden-Brabant	.	90	190	120	80	30	40	110	50	50	40	230
Noordoost-Brabant	.	130	320	120	110	50	50	130	70	80	30	290
Zuidoost-Brabant	.	190	230	200	200	30	50	110	70	60	60	280
Noord- en Midden-Limburg	.	140	230	150	90	50	70	110	40	70	10	170
Zuid-Limburg	.	160	250	160	90	50	50	100	30	50	.	200
Geen woonadres bekend	30	60	10	.	.	90	40	120	40	80	90	130
Nederland	200	5.600	7.480	4.310	2.990	1.180	2.030	3.830	1.950	2.530	1.150	6.590

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 9: Studierendement van opleidingen, afstudeerjaar 2015

Studierendement van MBO (BOL + BBL) en HBO (voltijd + deeltijd + duaal), in procenten

Regio	VPK 4	VPK 6	VRZ 3	HLP 2	ZH1	SPH 6	MWD 6	Ped6	CMV 6	AA4	DA4	TA4	MZG 4	MZP B4	MMZ 3	PWJ 4	PWK 3	PWK 4	SCW 4	SMD 4	SPW 3	SPW 4
Groningen	61,0	54,5	63,1	69,3	.	57,3	49,5	27,0	.	61,8	65,7	75,8	77,7	70,9	52,7	76,9	46,0	74,9	.	.	.	85,6
Drenthe	56,3	54,2	63,5	74,6	.	48,2	49,2	36,8	.	77,8	79,2	77,4	63,8	62,7	63,5	68,3	51,2	75,4	.	.	.	100
Friesland	58,4	51,7	67,3	75,4	.	52,9	45,6	37,6	38,5	70,3	85,8	79,5	74,2	76,3	52,1	75,5	54,8	80,2	67,6	41,7	.	.
IJsselvecht	61,4	53,2	72,2	75,4	.	51,2	42,8	41,1	36,7	62,5	81,8	80,5	79,9	74,6	53,9	77,9	54,1	74,6	42,9	54,9	.	.
Twente	61,2	60,0	70,8	70,7	.	47,2	33,1	39,5	.	58,5	78,2	73,4	83,8	75,7	61,5	84,8	51,5	94,1	24,6	.	86,4	83
NW-Veluwe	63,4	58,9	66,5	75,8	.	45,2	45,3	56,4	37,5	63,2	68,8	80,8	77,3	77,4	62,2	67,3	52,2	77,1	41,0	40,5	.	.
Achterhoek	58,8	60,8	74,9	64,6	.	58,2	55,7	63,2	.	.	88,5	.	80,4	79,0	57,3	85,7	51,1	81,1	51,4	.	.	.
Z-W Gelderland	59,2	52,4	60,4	73,0	.	53	45,9	39,5	37,5	78,6	70,9	82,5	70,8	76,7	56,3	80,9	40,6	79,1	50,0	71,8	.	.
M-Gelderland	48,5	52,1	65,4	71,2	.	49,8	54,4	43,9	44,1	63,6	73,7	64,8	79,0	70,2	54,4	70,3	45,2	73,1	40,0	42,1	.	.
Flevoland	53,2	49,1	59,2	76,1	.	44,1	38,8	41,1	44,4	60,0	80,6	.	88,0	74,6	50,9	66,1	49,1	77,5	61,3	37,3	.	.
Gooi- en Vechtstreek	60,5	50,0	69,6	77,0	.	36,6	39,2	41,0	.	.	76,2	.	84,2	.	.	.	64,1	68,3
Utrecht e.o.	60,8	55,8	63,1	72,2	75,0	50,4	46,3	50,8	50,8	78,2	81,1	52,3	78,4	79,1	63,9	62,9	60,2	84,7	37,3	51,3	.	.
Amersfoort e.o	63,2	55,6	61,7	67,1	77,3	42,7	45,6	45,8	66,7	.	75,0	.	77,6	.	61,6	31,0	57,3	68,8	30,6	40,0	.	.
N-Holland Noord	65,5	58,0	59,5	70,2	63,6	35,8	53,1	43,6	35,7	65,0	73,4	81,6	82,3	13,3	20,6	81,5	61,9	86,5	.	58,2	.	.
Zaanstreek en Waterland	61,5	56,9	48,3	78,5	.	51,1	37,9	43,8	.	.	71,2	71,4	78,1	72,1	71,8	91,4	58,0	79,8	.	.	.	84,8
Amsterdam	46,8	45,0	50	67,9	.	30,7	28,7	30,2	32,9	60,0	77,7	66,7	71,7	65,1	42,5	90,2	56,1	79,3	46,9	.	.	.
Amstelland	65,4	52,2	58,7	75,6	65,0	46,5	41,0	45,3	56,7	67,5	73,7	72,2	69,6	74,1	64,2	.	66,0	84,2	.	62,8	.	72,7
Rijnstreek	62,6	51,6	55,8	76,0	61,0	51,1	40,4	55,1	35,5	83,7	70,7	56,0	67,9	70,0	48,2	78,9	60,6	83,8	48,1	65,0	.	86,4
Rijnmond	56,5	37,0	63,3	67,6	77,4	34,8	24,2	39,5	20,0	59,4	71,9	62,5	72,2	70,2	50,0	95,0	44,4	84,9	40,0	59,8	68,0	91,4
Haaglanden	54,0	37,0	50,3	80,0	70,7	37,6	32,3	29,7	30,0	76,6	72,4	58,6	49,5	68,8	49,9	66,8	55,9	83,8	47,9	71,5	.	.
Drechtsteden	55,8	54,9	58,3	67,5	.	43,6	33,0	47,1	.	66,7	63,6	83,9	76,5	73,4	54,5	81,1	38,2	72,2	.	50,0	.	.
Zeeland	63,6	63,2	62,7	84,2	.	8,1	60,2	59,5	.	69,6	71,0	86,4	71,4	68,3	57,4	87,7	62,3	99,7
W-Brabant	57,5	57,0	65,6	78,7	67,3	45,4	46,2	39,8	50,0	73,2	80,0	72,5	81,2	77,7	67,6	81,5	55,9	81,5	65,4	70,0	.	.
M-Brabant	65,1	57,7	56,8	73,5	.	33,3	41,9	40,8	.	.	74,5	71,1	81,3	61,8	64,7	88,8	57,2	67,3	67,9	50,7	.	.
NO-Brabant	60,8	62,1	58,1	74,3	.	46,7	51,9	42,1	.	75,0	87,8	72,9	81,6	80,7	46,1	73,2	60,2	75,5	55,0	52,0	.	81,8
ZO-Brabant	67,0	56,8	55,5	78,7	63,3	27,9	48,0	44,5	.	67,5	75,8	73,9	73,2	71,9	60,1	.	66,4	77,2	60,5	.	.	.
N/M-Limburg	62,5	56,9	63,2	80,1	.	31,9	52,1	43,5	.	77,8	71,7	71,9	17,5	71,0	35,0	89,4	62,0	89,8	53,6	.	.	.
Z-Limburg	39,8	49,3	59,1	71,7	.	.	48,7	34,8	.	66,0	76,1	75,0	33,8	62,7	37,5	.	68,5	88,7
Nederland	58,1	52,7	61,8	73,4	70,6	38,4	41,3	41,6	34,6	68,0	75,7	71,3	63,4	60,8	51,9	73,4	54,5	80,1	48,8	83,4	55,4	73,4

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 10: Sectorrendement in opleidingen, afstudeerjaar 2013

Sectorrendement van MBO (BOL + BBL) en HBO (voltijd + deeltijd + duaal), in procenten

Regio	VPK 4	VPK 6	VRZ 3	HLP 2	ZH1	SPH 6	MWD 6	Ped6	CMV 6	AA4	DA4	TA4	MZG 4	MZP B4	MMZ 3	PWJ 4	PWK 3	PWK 4	SCW 4	SMD 4	SPW 3	SPW 4
Groningen	83,0	87,6	91,4	32,2	.	65,2	50,8	.	.	.	60,9	.	70,8	42,9	67,3	.	43,5	27,1
Drenthe	91,5	92,2	92,3	40,0	.	75,5	55,2	.	.	.	62,2	.	62,5	46,7	64,4	.	38,9	32,2
Friesland	81,8	92,6	85,9	39,1	.	71,1	53,3	51,2	.	.	45,7	.	71,1	52,6	66,4	.	22,7	22,1
IJsselvecht	87,9	88,6	92,5	41,5	.	66,1	57,1	57,1	.	.	.	73,3	75,5	48,1	75,3	30,3	43,8
Twente	92,8	87,9	92,5	27,1	.	72,2	49,3	64,6	75,2	55,5	53,3	51,8	27,8	28,6
NW-Veluwe	89,7	85,7	94,5	40,2	57,1	80,0	50,0	55,6	.	.	77,8	.	80,0	52,5	68,9	41,8	54,6	33,7
Achterhoek	91,4	93,0	96,4	33,3	.	78,9	68,8	60,8	.	69,4	61,0	32,8	37,7
Z-W Gelderland	87,3	87,1	92,5	59,4	.	60,0	41,7	52,6	.	.	60,5	.	83,9	.	77,8	36,2	50,8	47,9
M-Gelderland	93,6	94,2	92,1	28,3	43,5	72,7	44,6	51,6	.	.	80,6	.	81,5	40,0	75,5	.	35,0	45,2
Flevoland	89,3	81,5	89,2	24,6	.	.	50,9	.	.	.	58,0	.	69,2	47,9	42,6	30,8	48,0	46,0
Gooi- en Vechtstreek	91,4	.	96,4	47,8	.	83,3	84,6
Utrecht e.o.	88,2	87,0	91,5	36,7	.	64,6	47,5	53,8	.	.	62,1	.	89,8	57,1	67,8	.	48,8	57,6
Amersfoort e.o	87,0	91,7	96,6	42,6	.	72,4	71,4	.	86,2	.	.	.	50,8	44,4
N-Holland Noord	92,6	88,3	93,6	44,3	.	78,6	40,4	56,8	.	.	71,4	.	74,0	40,0	67,6	.	36,6	43,6
Zaanstreek en Waterland	81,7	83,9	93,5	32,8	.	70,6	63,6	.	76,9	.	82,4	.	45,0	40,7
Amsterdam	89,3	86,1	85,9	26,1	.	59,4	37,2	43,9	.	.	51,5	.	73,7	.	58,9	.	44,2	52,2
Amstelland	94,2	83,3	93,3	52,9	.	82,1	48,4	51,9	.	.	65,3	.	86,5	.	75,6	.	68,2	49,3
Rijnstreek	94,1	88,2	93,2	58,2	.	64,6	57,7	55,7	.	.	80,0	.	86,8	42,7	76,8	35,0	68,5	64,6
Rijnmond	82,4	86,2	82,4	29,6	.	70,3	52,4	39,4	.	.	64,4	.	69,9	40,0	67,8	.	35,5	39,9
Haaglanden	85,4	87,5	87,0	32,4	25,3	69,1	50,3	60,0	.	.	66,0	.	80,2	57,2	78,2	.	44,1	56,3
Drechtsteden	84,9	94,6	93,7	48,3	.	80,4	84,6	.	78,7	51,9	72,1	.	47,8	65,2
Zeeland	87,5	81,8	89,9	43,0	.	.	58,4	73,7	51,9	84,3	.	44,6
W-Brabant	85,6	85,0	81,5	46,8	48,2	60,2	42,1	58,1	.	.	65,0	75,9	91,1	.	87,9	.	44,4	43,9
M-Brabant	86,0	95,7	88,5	51,7	.	72,7	51,9	47,5	.	.	68,8	.	91,1	.	83,9	.	58,2
NO-Brabant	89,9	88,5	92,9	40,4	.	73,8	41,5	64,0	.	.	.	53,8	74,0	50,0	64,8	.	54,3	50,7
ZO-Brabant	91,6	89,1	97,9	37,3	.	68,8	53,2	55,9	.	.	53,5	.	90,0	53,3	56,6	.	42,0	53,2
N/M-Limburg	89,1	92,1	92,9	28,8	.	.	52,8	60,9	.	.	44,2	.	84,0	53,5	62,1	.	29,5	37,7
Z-Limburg	89,1	95,9	87,4	64,0	.	.	40,4	43,1	.	.	61,8	.	71,2	44,3	53,2	.	28,1	44,9
Nederland	88,4	88,5	90,5	38,9	28,7	68,6	48,2	46,5	23,0	10,9	62,4	58,3	77,7	46,7	68,6	35,1	43,8	44,7	11,1	12,7	.	.

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 11: Binnenlandse pendel in procenten, 2014

Inkomende en uitgaande binnenlandse pendel voor de sector Zorg en WJK en de gehele economie in 2014 als aandeel van het totaal aantal werknemers in de ontvangende regio (bij ingaande pendel) of als aandeel van het totaal aantal werknemers woonachtig in een regio (bij uitgaande pendel), in procenten

Regio	Zorg en WJK: ingaaand	Zorg en WJK: uitgaand	Gehele economie: ingaaand	Gehele economie: uitgaand
Groningen	23,3	12,1	19,3	20,3
Drenthe	23,0	34,8	25,2	32,7
Friesland	12,5	12,3	11,2	19,2
IJsselvecht	29,4	27,7	31,5	31,6
Twente	8,5	12,7	12,6	15,7
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	30,7	28,8	31,9	30,4
Achterhoek	14,1	37,5	17,6	30,0
Zuid-West Gelderland	33,1	25,8	32,8	38,1
Midden-Gelderland	30,8	34,0	33,0	32,0
Flevoland	21,3	44,6	31,4	46,5
Gooi- en Vechtstreek	44,1	49,4	50,9	52,0
Utrecht en omgeving	34,0	27,8	38,6	32,3
Amersfoort en omgeving	35,8	52,9	45,3	42,6
Noord-Holland Noord	13,4	30,6	15,5	28,8
Zaanstreek en Waterland	33,8	60,3	32,9	53,6
Amsterdam	56,8	24,9	51,3	27,9
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	28,2	47,3	44,7	38,3
Rijnstreek	25,5	32,9	28,2	40,6
Rijnmond	32,5	17,2	32,9	26,7
Haaglanden	24,4	27,4	28,9	26,9
Drechtsteden	24,7	30,1	36,8	39,2
Zeeland	5,2	15,2	8,6	19,3
West-Brabant	19,0	26,5	24,8	27,6
Midden-Brabant	25,8	34,0	32,5	35,5
Noordoost-Brabant	32,2	34,4	32,4	30,9
Zuidoost-Brabant	18,8	15,4	25,0	19,4
Noord- en Midden-Limburg	13,0	32,0	18,8	25,7
Zuid-Limburg	9,8	5,3	11,5	12,9

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Pendel Z&WJK wordt alleen berekend voor de branches waarvoor regionalisering heeft plaatsgevonden o.b.v. standplaats werkgever, dus ZKH, HA&GHC en Ovr. Zorg.

Afkortingen, definities en toelichting

Regio-indeling van werkgelegenheid

In 2016 is de manier van het toedelen van werkgelegenheid (werknemers en fte) aan een regio veranderd. Er is nog steeds in eerste instantie gekeken naar de vestigingsplaats van de werkgever. Maar voor branches waarin werkgevers veelal actief zijn in meerdere regio's levert dat een vertekend beeld op. Als zich in die branches fusies of wijzigingen van de administratieve vestigingsplaats voordoen kan dat bovendien leiden tot relatief grote verschuivingen van aantallen werknemers tussen regio's. Daarom is voor deze branches gekeken of het aannemelijk is dat het merendeel van de werknemers relatief dicht bij huis zal werken (en daarmee in de eigen regio). In dat geval is de woonplaats van de werknemers gebruikt als basis. Dat is gedaan voor de Geestelijke gezondheidszorg, Gehandicaptenzorg, VV&T, Jeugdzorg en Kinderopvang, en sinds dit jaar ook voor WMD.

Branche-indeling

ZKH	Ziekenhuizen (Algemene ziekenhuizen; Categoriele ziekenhuizen; Universitaire medische centra; Praktijken van medisch specialisten en medische dagbehandelingscentra)
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg (Geestelijke gezondheids- en verslavingszorg met overnachting; Praktijken van psychiaters en dagbehandelingscentra voor geestelijke gezondheids- en verslavingszorg; Praktijken van psychotherapeuten en psychologen)
GHZ	Gehandicaptenzorg (Huizen en dagverblijven voor verstandelijk gehandicapten en psychiatrische cliënten; Huizen voor niet-verstandelijk gehandicapten; Dagverblijven voor niet-verstandelijk gehandicapten; Ondersteuning en begeleiding van gehandicapten)
VVT	Verpleging, verzorging en thuiszorg (Verpleeghuizen, Verzorgingshuizen, Thuiszorg)
V&V	Verpleging en verzorging
TZ	Thuiszorg
HA&GHC	Huisartsenzorg en gezondheidscentra (Praktijken van huisartsen; Gezondheidscentra)
Ovr. Zorg	Overige zorg (Praktijken van tandartsen; Praktijken van tandheelkundig specialisten; Praktijken van verloskundigen; Praktijken van fysiotherapeuten; Overige paramedische praktijken (geen fysiotherapie of psychologie) en alternatieve genezers; Arbobegeleiding en reïntegratie; Preventieve gezondheidszorg (geen arbobegeleiding); Medische laboratoria, trombosediensten en overig behandelingsondersteunend onderzoek; Ambulancediensten en centrale posten; Samenwerkingsorganen op het gebied van gezondheidszorg en overige gezondheidszorgondersteunende diensten).
WMD	Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening (Maatschappelijk opvang met overnachting; Welzijnszorg voor ouderen; Peuterspeelzaalwerk; Maatschappelijk werk; Lokaal welzijnswerk; Overig maatschappelijk advies, gemeenschapshuizen en samenwerkingsorganen op het gebied van welzijn)
JZ	Jeugdzorg (Jeugdzorg met overnachting en dagverblijven voor jeugdzorg; Ambulante jeugdzorg)
KO	Kinderopvang
Z&WJK	Zorg en welzijn, maatschappelijke dienstverlening, jeugdzorg en kinderopvang

Afkortingen opleidingen

	(M = middelbaar beroepsonderwijs, H = hoger beroepsonderwijs)
VPK 6	Verpleegkundige niveau 6 (H)
VPK 4	Verpleegkundige niveau 4 (M)
VRZ 3	Verzorgende niveau 3 (M)
HLP 2	Helpende niveau 2 (M)
ZH 1	Zorghulp niveau 1 (M)
DA 4	Doktersassistent niveau 4 (M)
AA 4	Apothekersassistent niveau 4 (M)
TA 4	Tandartsassistent niveau 4 (M)
MMZ 4	Medewerker maatschappelijke zorg niveau 4 (M)
MMZ 3	Medewerker maatschappelijke zorg niveau 3 (M)
MZG 4	Maatschappelijke zorg, gehandicaptenzorg niveau 4 (M)
MZPB 4	Maatschappelijke zorg, persoonlijk begeleider niveau 4 (M)
SMD 4	Sociaal maatschappelijke dienstverlening 4 (M)

SCW 4	Sociaal cultureel werk 4 (M)
PWJ 4	Pedagogisch werk: jeugdzorg niveau 4 (M)
PWK 4	Pedagogisch werk: kinderopvang niveau 4 (M)
SPW 3	Pedagogisch werk niveau 3 (M)
SPW 4	Pedagogisch werk niveau 4 (M)
PWK 3	Pedagogisch werker, kinderopvang niveau 3 (M)
SPH 6	Sociaal pedagogische hulpverlening niveau 6 (H)
CMV 6	Cultureel maatschappelijke vorming niveau 6 (H)
MWD 6	Maatschappelijk werk en dienstverlening niveau 6 (H)
Ped 6	Pedagogiek niveau 6 (H)

Tabel 1: Aanbod arbeidsmarkt en werkloosheid 2016

Bevolking	Definitie: De geregistreerde bevolking van een gebied. Peildatum: 1 januari 2016. Bron: CBS.
Groene druk	Definitie: De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Peildatum: 1 januari 2016. Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP.
Grijze druk	Definitie: De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar en ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Peildatum: 1 januari 2016. Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP.
Potentiële beroepsbevolking	Definitie: Alle personen van een gebied met een leeftijd tussen de 15 en 75 jaar. Peildatum: 1 januari 2016. Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP.
Beroepsbevolking	Definitie: De som van de werkzame beroepsbevolking en de werkloze beroepsbevolking. Peildatum: gemiddelde over 2016. Bron: EBB (CBS), bewerking Prismant/CAOP.
Arbeitsparticipatie	Definitie: De verhouding tussen de beroepsbevolking en de potentiële beroepsbevolking. Peildatum: 1 januari 2016. Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP.

Tabel 2: Ontwikkeling vraag en beslag op de arbeidsmarkt 2016

Aandeel potentiële beroepsbevolking dat werkzaam is in Zorg/WJK/Zorg en WJK	Definitie: aantal personen werkzaam in Zorg / WJK / Zorg en WJK gedeeld door potentiële beroepsbevolking (zie hierboven). Toelichting: het aantal werknemers 2016 is berekend door de ontwikkeling in het aantal werknemers die zichtbaar is in de PGGM/ABP-gegevens 2015 en 2016, te projecteren op CBS-gegevens 2014, naar regio en naar branche. Er is alleen gekeken naar arbeidsovereenkomsten werknemer-werkgever. Zelfstandigen worden dus niet meegeteld. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'. Peildatum: 31 december 2016. Bron: CBS, PGGM, ABP, FCB, Bewerking Prismant/CAOP.
---	--

Tabel 3: Werkgelegenheid naar branche 2016

Aantal fte per branche	Definitie: totaal aantal FTE in een branche. Een voltijd baan gebaseerd op een 36-urige werkweek die het hele jaar door bestaat wordt daarbij geteld als één FTE. Toelichting: het aantal fte 2016 is berekend door de ontwikkeling in het aantal fte die zichtbaar is in de PGGM/ABP-gegevens 2015 en 2016, te projecteren op CBS-gegevens 2014, naar regio en naar branche. Er is alleen gekeken naar
------------------------	--

	<p>arbeidsovereenkomsten werknemer-werkgever. Zelfstandigen worden dus niet meegeteld.</p> <p>Voor het toedelen van werkgelegenheid aan een regio, is in eerste instantie gekeken naar de vestigingsplaats van de werkgever. Voor branches waarin werkgevers vaak actief zijn in meerdere regio's, levert dat een vertekend beeld op. Als zich in die branches fusies of wijzigingen van de administratieve vestigingsplaats voordoen, kan dat bovendien leiden tot relatief grote verschuivingen van aantallen werknemers tussen regio's. Daarom is voor deze branches gekeken of het aannemelijk is dat het merendeel van de werknemers relatief dicht bij huis zal werken (en daarmee in de eigen regio). Is dat het geval, dan is de woonplaats van de werknemers gebruikt als basis voor de toedeling naar een regio. Dat betreft de GGZ, de gehandicaptenzorg, de verpleging en verzorging, de thuiszorg, de jeugdzorg, de kinderopvang en welzijn en maatschappelijke dienstverlening.</p> <p>Peildatum: maandgemiddelde december.</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, FCB, bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 4: Deeltijdfactor 2016	
Gemiddelde deeltijdfactor	<p>Definitie: gemiddelde omvang van de werkweek, als aandeel van een FTE. Een voltijd baan gebaseerd op een 36-urige werkweek die het hele jaar door bestaat wordt daarbij geteld als één FTE.</p> <p>Toelichting: de deeltijdfactor 2016 is berekend door de ontwikkeling in de deeltijdfactor die zichtbaar is in de PGGM/ABP-gegevens 2015 en 2016, te projecteren op CBS-gegevens 2014, naar regio en naar branche. Er is alleen gekeken naar arbeidsovereenkomsten werknemer-werkgever. Zelfstandigen worden dus niet meegeteld. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'.</p> <p>Peildatum: maandgemiddelde december.</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 5: Personeelskenmerken naar branche 2016	
Aandeel 55+	<p>Definitie: het aandeel werknemers van 55 jaar en ouder ten opzichte van alle werknemers.</p> <p>Toelichting: het aantal 55+'ers is berekend door de ontwikkeling in het aantal 55+'ers die zichtbaar is in de PGGM-gegevens 2015 en 2016, te projecteren op CBS-gegevens 2014, naar regio en naar branche. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'.</p> <p>Peildatum: 1 januari 2016.</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, bewerking Prismant/CAOP.</p>
Aandeel 35-	<p>Definitie: het aandeel werknemers van 35 jaar en jonger ten opzichte van alle werknemers.</p> <p>Toelichting: het aantal 35-'ers is berekend door de ontwikkeling in het aantal 35-'ers die zichtbaar is in de PGGM-gegevens 2015 en 2016, te projecteren op CBS-gegevens 2014, naar regio en naar branche. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'.</p> <p>Peildatum: 1 januari 2016.</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 6: Netto verloop 2012-2014	
Netto verloop	<p>Definitie: Het percentage werknemers per branche dat in een jaar ten opzichte van het jaar ervoor uitstroomt naar een baan buiten de sector Zorg en WJK of naar een uitkering, onderwijs of inactiviteit.</p> <p>Toelichting: het netto verloop betreft een driejaarsgemiddelde, omdat de jaarreeksen grote verschillen laten zien. Dit wordt grotendeels verklaard door kleine verloop aantallen.</p> <p>Peildatum: gemiddelde over de periode 2012 tot en met 2014.</p> <p>Bron: SSB (CBS), bewerking Prismant/CAOP.</p>

Tabel 7: Instroom in het onderwijs 2015	
Instroom in de opleiding	<p>Definitie: per kwalificatie van zorg- of welzijnsopleidingen van het bekostigd onderwijs, het aantal personen dat in een bepaalde regio woont en op de peildatum staat ingeschreven bij de genoemde kwalificatie, en het jaar ervoor nog niet stond ingeschreven bij die kwalificatie.</p> <p>Peildatum: 1 oktober 2015.</p> <p>Bron: CBS Onderwijsstatistieken (CBS), bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 8: Aantal gediplomeerden 2015	
Aantal gediplomeerden	<p>Definitie: het aantal behaalde diploma's van personen die in een bepaalde regio wonen, per kwalificatie van zorg- of welzijnsopleidingen van het bekostigd onderwijs in een diplomajaar. Een diplomajaar loopt van oktober in een bepaald jaar tot en met september van het daarop volgende jaar. Er wordt uitgegaan van het totaal aantal diploma's in een diplomajaar, dus ook van eventuele nevenstudies en wisselingen binnen dezelfde onderwijsinstelling.</p> <p>Toelichting: bij het MBO gaat het zowel om de BOL als de BBL. Bij het HBO om zowel de voltijds, de deeltijd als de duale opleiding. Extranei zijn niet meegeteld.</p> <p>Peildatum: 1 oktober 2015-31 september 2016.</p> <p>Bron: CBS Onderwijsstatistieken (CBS), bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 9: Studierendement naar opleiding 2015	
Aandeel nominaal (+ 1 jaar) afgestudeerd	<p>Definitie: het percentage van de instroom in een kwalificatie in jaar t, dat binnen de duur van de opleiding plus één jaar (nominaal+1) het bijbehorende diploma behaalt bij een onderwijsinstelling van het bekostigd onderwijs.</p> <p>Toelichting: bij het MBO gaat het zowel om de BOL als de BBL. Bij het HBO om zowel de voltijds, de deeltijd als de duale opleiding. Extranei zijn niet meegeteld.</p> <p>Peildatum: 1 oktober 2015-31 september 2016.</p> <p>Bron: CBS Onderwijsstatistieken (CBS), bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 10: Sectorrendement naar opleiding 2013	
Aandeel afgestudeerden binnen 1 jaar werkzaam in Z&WJK	<p>Definitie: het percentage gediplomeerden (met een behaalde kwalificatie Z&WJK) in studiejaar t dat in jaar t+1 werkzaam is in de sector Z&WJK naar opleiding.</p> <p>Toelichting: bij het MBO gaat het zowel om de BOL als de BBL. Bij het HBO om zowel de voltijds, de deeltijd als de duale opleiding. Extranei zijn niet meegeteld.</p> <p>Peildatum: diplomajaar 1-september 2013 - 1 oktober 2014: arbeidsbetrekking binnen Z&WJK peildatum 31 december 2014.</p> <p>Bron: CBS Onderwijsstatistieken (CBS), bewerking Prismant/CAOP.</p>
Tabel 11: Binnenlandse pendel 2014	
Pendelsaldo	<p>Definitie: inkomende pendel minus uitgaande pendel van werknemers in Z&WJK in een regio, als aandeel van het totaal aantal werknemers in Z&WJK in die regio.</p> <p>Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP.</p> <p>Peildatum: 31 december 2014.</p>
Inkomende binnenlandse pendel - Gehele economie	<p>Definitie: het aantal personen dat in een bepaald gebied komt werken, maar woonachtig is in een ander gebied binnen Nederland, als aandeel van het totaal aantal werknemers in de ontvangende regio.</p> <p>Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP.</p> <p>Peildatum: 31 december 2014.</p>

Inkomende binnenlandse pendel - Z&WJK	<p>Definitie: het aantal personen dat in een bepaald gebied komt werken in Z&WJK, maar woonachtig is in een ander gebied binnen Nederland als aandeel van het totaal aantal werknemers in Z&WJK in de ontvangende regio. Dit wordt alleen berekend voor de branches waarvoor regionalisering heeft plaatsgevonden o.b.v. werkgevers.</p> <p>Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP. Peildatum: 31 december 2014.</p>
Uitgaande binnenlandse pendel - Z&WJK	<p>Definitie: Het aantal personen dat in een bepaald gebied binnen Nederland woont maar werkt in Z&WJK in een ander gebied binnen Nederland, als aandeel van het totaal aantal werknemers in Z&WJK van de regio waarin men woont. Dit wordt alleen berekend voor de branches waarvoor regionalisering heeft plaatsgevonden o.b.v. werkgevers.</p> <p>Bron: CBS, bewerking Prismant/CAOP. Peildatum: 31 december 2014.</p>

Dit rapport is onderdeel van het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn. Meer informatie over dit programma is te vinden op www.azwinfo.nl

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Prismant. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Prismant. Prismant aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Colofon

Dit rapport is een uitgave van Prismant
Nevelgaarde 50, 3436 ZZ Nieuwegein
www.prismant.nl; info@prismant.nl

Dit programma wordt uitgevoerd door:

CAOP